

ชื่อเรื่อง : ภูมิปัญญาชาวบ้านจากประเพณีบางอย่างในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
ผู้วิจัย : นางสาวปรางทิพย์ สอนบุตร
ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ประจักษ์ สายแสง
ประเภทบทนิพนธ์ : วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย),2541

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านจากประเพณี
บางอย่างในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บรรณาคาร
จำนวน 6 ประเพณี

ผลการศึกษาค้นคว้าโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านมีความ
เชื่อมโยงกันในลักษณะที่เป็นรูปธรรม คือ การทำพิธีกรรมต่าง ๆ ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงตาม
เหตุการณ์ที่สำคัญของชีวิต และในลักษณะที่เป็นนามธรรม คือ ความรู้ ความเชื่อ วิธีการประพุด
ปฏิบัติตน เริ่มตั้งแต่ประเพณีการเกิด เป็นการทำพิธีเพื่อให้หญิงมีครรภ์คลอดลูกง่ายและปลอดภัย
ทั้งมารดาและทารก ประเพณีการทำขวัญ เป็นการทำพิธีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลและเพื่อ
ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ประเพณีการโกนจุก เป็นการทำพิธีเพื่อเปลี่ยนสถานภาพจากวัยเด็กเข้าสู่
ผู้ใหญ่ ประเพณีการบวช เป็นการทำพิธีเพื่อให้เด็กผู้ชายได้ศึกษาวิชาความรู้และศีลธรรมจรรยาจาก
พระสงฆ์ที่วัด ประเพณีการแต่งงาน เป็นการทำพิธีเพื่อแสดงให้สังคมรับรู้ว่ามีชายหญิงได้เป็นสามี
ภรรยากันอย่างถูกต้องตามประเพณี และเป็นวิธีการสืบเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ให้คงอยู่ต่อไป ประเพณี
การตาย เป็นการทำพิธีโดยมีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้วิญญาณของผู้ตายไปสู่โลกหน้าอย่างมี
ความสุข ภูมิปัญญาชาวบ้านเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนอื่น ๆ ในสังคม
คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ภูมิปัญญาชาวบ้านจึงเป็นกระบวนการทางความคิดในการสร้างแบบแผนการดำเนิน
ชีวิต เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจจิตใจของคนให้มั่นคง เข้มแข็ง เกิด
ความสบายใจและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมั่นคง
ปลอดภัย และสงบสุข